

NYHET! Ett observationsunderlag* med iakttagbara läraraktiviteter - se, prata om och utveckla undervisningsskicklighet i praktiken

* eller ett "samsynsunderlag"

Alla som arbetar med utbildning i hela världen är överens om en sak

”Det är undervisningen som har starkast påverkan på elevernas lärande.”

Det nya observationsunderlaget hjälper er med de här viktiga frågorna för att nå systematik kring att utveckla undervisningens kvalitet tillsammans.

1. Vilket är vårt uppdrag?
2. Pågår det lärande här just nu? Hur vet vi att lärande sker? Vad/när lär sig eleverna under en lektion?
3. Vad är det för kvaliteter i undervisningen som är viktiga utifrån en vetenskaplig grund? Vilka kvaliteter gör stor skillnad?
4. Vilka kvaliteter fokuserar vi på först/nu/senare?
5. Är vi överens om - har vi samsyn kring - vad som är kvalitet för dessa kvaliteter?
6. Vad tittar vi efter när vi besöker en lektion? Vad diskuterar och reflekterar vi kring under samtalet efteråt?
7. Hur ser vi - hur mäter vi att vår undervisning och att lärandet utvecklas – att vi gör framsteg? Hur lämnar vi ”det känns som att det blivit bättre” bakom oss?
8. Hur vet vi att det systematiska arbete som vi planerat att genomföra verkligen blir gjort?

NYHET!

Nu kan lärare och rektorer se, prata om och utveckla undervisningsskicklighet i praktiken

Februari 2022. BRAVOLesson lanserar nu det allmäntdidaktiska observationsunderlaget *Undervisningsskicklighet i praktiken*.

Det utgår ifrån skolans uppdrag i läroplanerna för grundskolan, gymnasiet och vux. Det vilar på, och är väldokumenterat mot, vetenskaplig grund.

Det är utvecklat, använt och prövat under mer än 1800 lektionsobservationer av **Skolkompaniet** och **Fibbla Kompetens**.

”... Jag har inte känt mig kritiserad, utan snarare uppmärksammas på detaljer och andra perspektiv. Det har hjälpt mig att stanna upp och tänka om kring saker som kanske blivit gjorda av vana eller utan så mycket eftertanke...”

Lärare som fått återkoppling med stöd av observationsunderlaget

Nyhet! Iakttagbara läraraktiviteter

Den största fördelen med det nya observationsunderlaget *Undervisningsskicklighet i praktiken* är att det för varje dimension av skicklig undervisning finns tydliga exempel på iakttagbara läraraktiviteter.

Med andra ord, man kan se det som lärare gör, gör lite av eller inte alls – det som är de olika kvaliteterna i undervisningen.

Se exempel från underlaget där kvaliteterna beskrivs på fyra olika nivåer på följande sidor.

Om observationsunderlaget

Observationsunderlaget omfattar tio dimensioner av skicklig undervisning enligt svensk och internationell forskning. De är uppdelade i två delar och är alla dessutom tydliga delar av uppdraget i läroplanerna för grundskolan och gymnasiet.

Till varje dimension finns det exempel på **iakttagbara läraraktiviteter** beskrivna på fyra olika nivåer - se nästa sida.

Del 1 - Lärandeprocesser

- Mål som utgångspunkt för lärandet
- Lärandemiljö
- Elevernas delaktighet i lärandet
- Synliggörande av lärandet
- Användning av respons för lärande

Del 2 - Genomförandet

- Lektionens planering och genomförande
- Lärarens ledarskap i klassrummet
- Stöd till elever med olika behov
- Användning av rutiner
- Samarbetslärande

5. Användning av respons för lärande

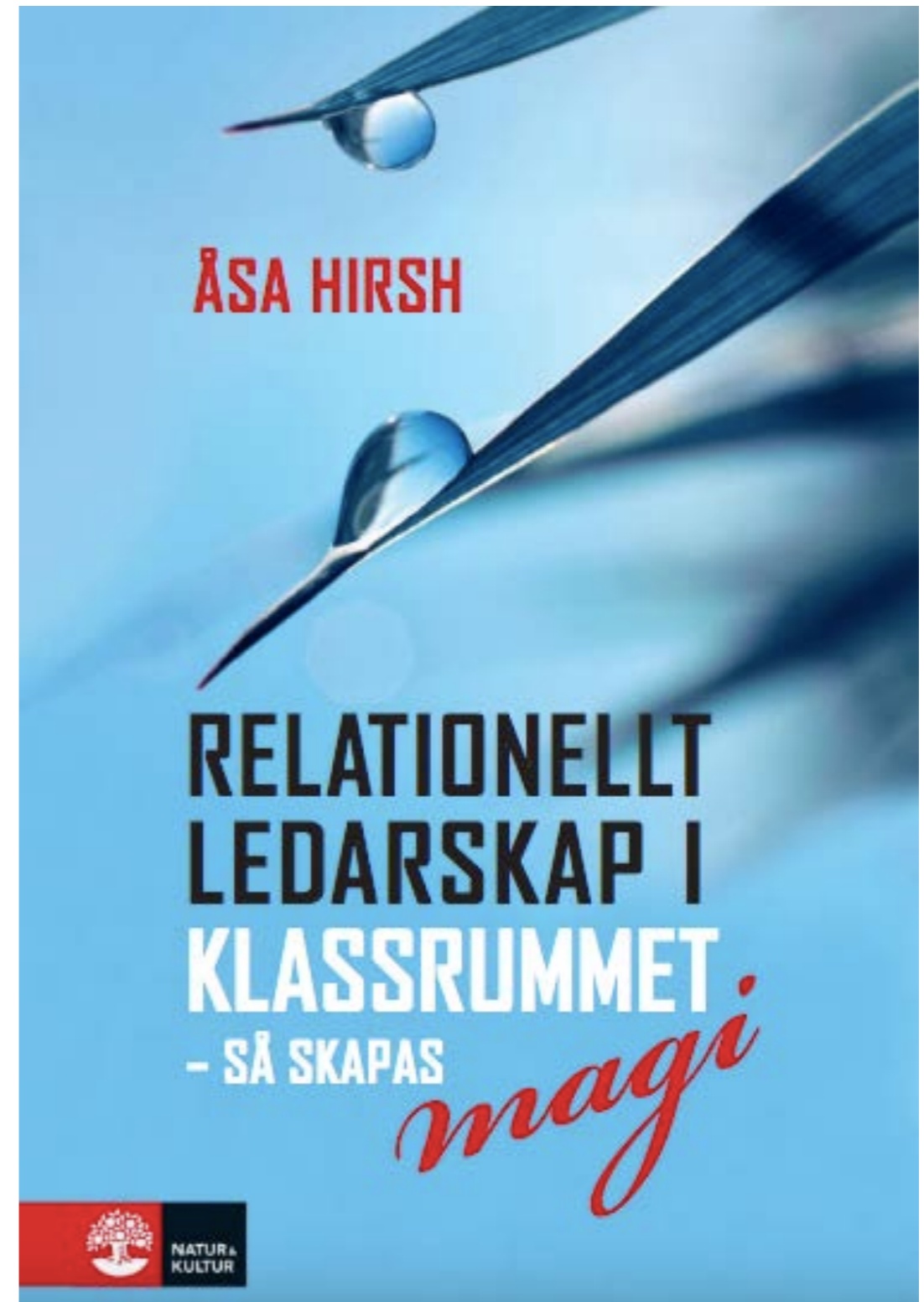
Nivåer	Iakttagbara kriterier kan bland annat vara
<i>Både läraren och eleverna använder respons för att utveckla lärandet i klassrummet</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Eleverna får respons av både läraren och sina kamrater under arbetets gång. • Läraren kontrollerar hur eleverna förstått lärarens råd och stöd – eleverna kan då ta vara på responsen och med hjälp av den utveckla sitt lärande. • Eleverna uppmuntras att ge varandra respons • Lärare och elever knyter responsen till någon form av hjälpmedel ex. lärandematrix
<i>Läraren använder respons på ett sätt som utvecklar elevernas lärande</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Läraren ger respons på ett sätt som stöttar eleverna i deras lärande. • Läraren kontrollerar hur eleverna uppfattat lärarens råd och stöd. • Eleverna kan ta vara på responsen och med hjälp av den utveckla sitt lärande. • Eleverna uppmuntras inte att ge varandra respons.
<i>Eleverna får respons, men på ett sätt som inte utvecklar deras lärande eller arbetsinsats</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Läraren kontrollerar inte hur eleverna uppfattat lärarens råd och stöd. • Eleverna har inte fått lära sig hur de skall ta vara på responsen. • Läraren ger respons under lektionen till majoriteten av eleverna. • Responsen från läraren är inte framåtriktad i läroprocessen utan mer återkopplande till redan utfört arbete. (görandet)
<i>Eleverna får ingen respons av läraren under arbetets gång</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Läraren ger ingen eller mycket lite respons till eleverna under lektionen. • Eleverna efterfrågar inte respons från lärare eller elever.

Nyhet! Vad förväntar sig eleverna av sina lärares undervisning?

Observationsunderlaget

Undervisningsskicklighet i praktiken bygger även på vad forskning visat att elever förväntar sig av lärare, dvs. det eleverna ser att deras bästa lärare gör och som de känner hjälper dem att lära. (Se exempelvis Hirsh, 2020)

Till underlaget finns en summering av den och annan forskning som förklarar varför var och en av de totalt tio dimensionerna är viktiga för elevers lärande.

Nyhet! Går djupare än Skolinspektionens observationsschema

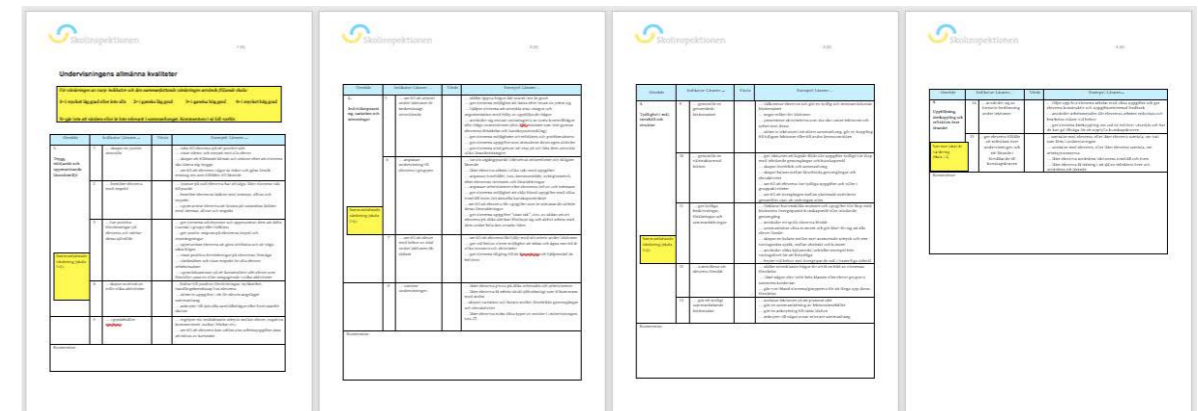
I Sverige har det fram till nu bara funnits ett allmäntdidaktiskt observationsunderlag som vilar på vetenskaplig grund och som alla skolor haft tillgång till – Skolinspektionens tidigare underlag. Det nya underlaget som vi nu lanserar innehåller:

- tio konkreta exempel på evidensbaserat viktiga dimensioner av skicklig undervisning
- rikare exempel på iakttagbara läraraktiviteter
- inga bedömningsord (... ganska bra, mycket bra) utan beskrivningar av progressionen för kvaliteterna i en matris

Även redan skickliga lärare kan få stimulans av innehållet i det nya underlaget.

Undervisningsskicklighet i praktiken

Skolinspektionens observationsschema.

Nyhet! Ett läromedel för 4:e generationens skolutveckling

Medveten och systematisk användning av observationsunderlaget *Undervisningsskicklighet i praktiken* leder till det forskning visat att svensk skola behöver efter utvecklingen de senaste årtionden:

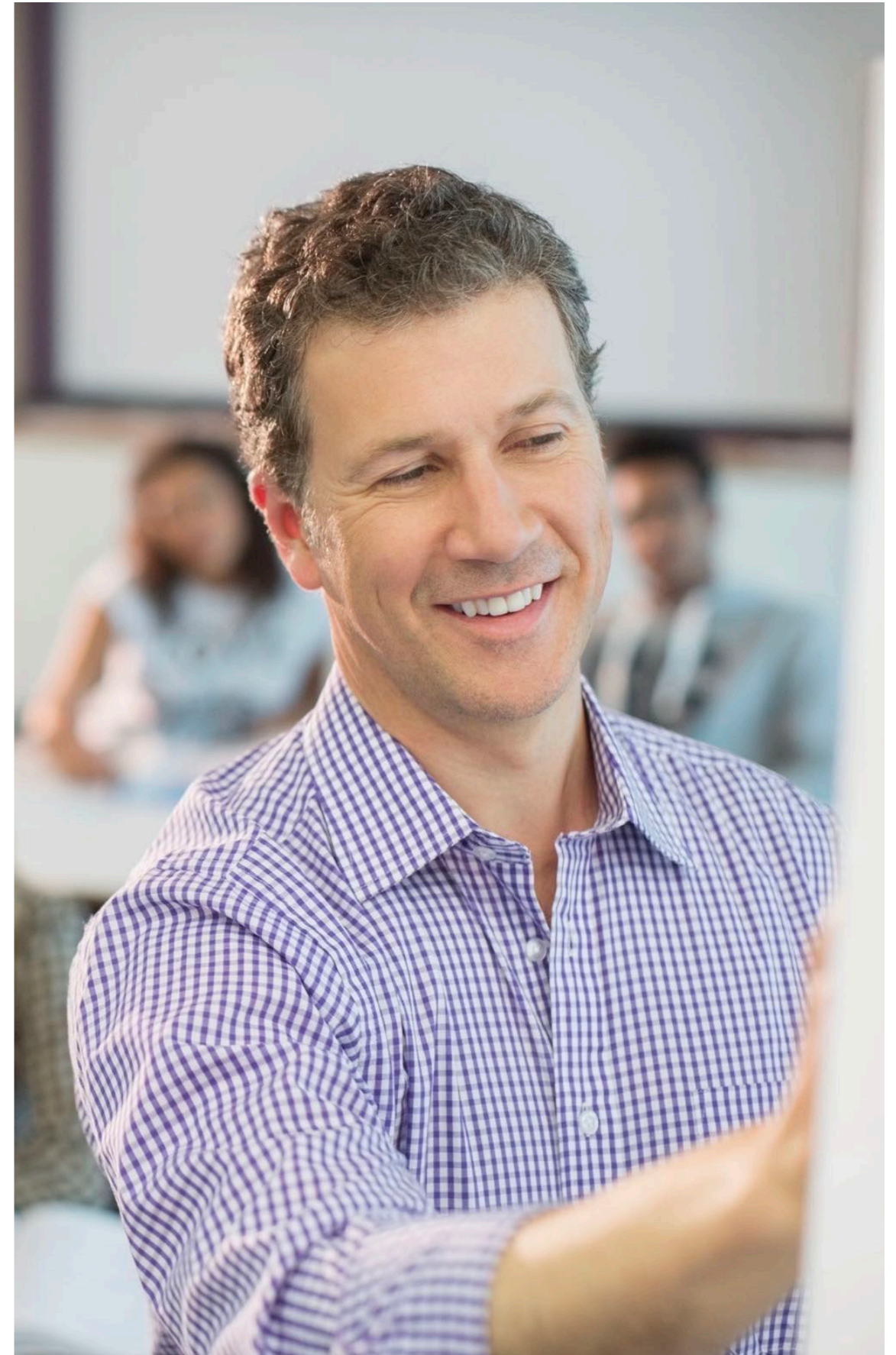
- Samspel med lärandefokus
- Fokus, fokus, fokus...
- Bygg kapacitet hos ledare och personal
- Långsiktighet och uthållighet
- Systematik

(Se exempelvis Håkansson och Sundberg, 2016)

Innehåll

1. 100 MILJONER LEKTIONER	SID 8
2. OBSERVATIONSUNDERLAGETS STRUKTUR OCH INNEHÅLL	SID 12
3. SÅ HAR OBSERVATIONSLAGET UTVECKLATS OCH PRÖVATS	SID 20
4. SÅ ÄR VARJE DEL I UNDERLAGET KOPPLAT TILL SKOLANS UPPDRAG	SID 21
5. SÅ ÄR VARJE DEL I UNDERLAGET KOPPLAT TILL FORSKNING OM GOD UNDERVISNING	SID 22
6. SÅ FUNGERAR UNDERLAGET I VERKTYGET BRAVOLESSON	SID 31
7. SÅ KAN NI FÅ TILLGÅNG TILL OCH UTBILDNING KRING UNDERLAGET	SID 26
APPENDIX. OBSERVATIONSUNDERLAGETS ANATOMI	
SLUTNOTER	

100 miljoner lektioner

TIDNINGEN THE ECONOMIST BESKRIVER I HUVUDARTIKELN (JUNI 2016) LÄRARYRKET SOM EN KONST OCH ETT VACKERT HANTVERK SOM NU UTVECKLAS TILL ATT ÄVEN BLI SYSTEMATISK PROFESSIONALISM BASERAD PÅ EVIDENS. ARTIKELN GÖR NEDSLAG I OLIKA DELAR AV VÄRLDEN DÄR DENNA FÖRÄDRING NU ÄR EN DEL AV SKOLANS VARDAG. ¹⁾

VILKEN MÖJLIGHET! DENNA FÖRÄNDRING KOMMER ATT PÅVERKA DE 100 MILJONER LEKTIONER SOM GENOMFÖRS I DEN SVENSKA SKOLAN VARJE LÄSÅR.

Under de senaste decennierna brottas många nationer med en ekvation som inte går ihop: man investerar mer och mer i allmän utbildning samtidigt utvecklas elevresultaten åt fel håll. ³⁾

Istället för att fokusera på hur man tänker och gör i klassrummet för att förbättra undervisningens kvalitet så handlar den politiska debatten och mediernas fokus oftast istället på resurser och andra förutsättningar för verksamheten. Mycket av det är enligt forskning sådant som är mer kostsamt och har ingen eller svag effekt på elevernas lärande.

I Sverige har vi brist på lärare och en sak till - det har egentligen bara funnits ett observationsunderlag, för att utveckla undervisningens kvalitet på vetenskaplig grund

Vi kommer från en skolkultur där klassrumsdörren har varit stängd. Lektionsobservationer, kollegialt lärande och återkoppling till och mellan lärare har inte varit en naturlig och systematisk del av skolans kvalitetsarbete och vardag. Att utvärdera hur undervisningen verkligen genomförs - att titta på den och för att se vad den leder till har inte ingått i den svenska skolkulturen. Detta har flera olika undersökningar visat under det senaste decenniet. Det är på många skolor fortfarande känsligt för lärare att öppet ge och ta för att tillsammans utveckla undervisningen. Att lärarna sköter sitt och rektor sitt har i svensk skola ett namn - "det osynliga kontraktet". ^{4, 5, 6, 7)} Att det i Sverige enbart har funnits ett observationsunderlag, och att det kommer från Skolinspektionen, och inte från någon annan organisation, kan ses som ett uttryck för denna kultur. OBS. Skolinspektionen har tagit bort underlaget från sin hemsida och har nu en lista med "möjliga företeelser att observera".

Kärnan i skolans systematiska kvalitetsarbete - fokus på undervisningens kvalitet - är enligt forskning ett av karaktärsdragen för framgångsrika skolor. Det är dessutom en del av rektors pedagogiska ledarskap. Hen har enligt Skollagen ett juridiskt ansvar att försäkra sig om att undervisningen är likvärdig och håller hög kvalitet i varje klassrum. För att kunna ta det ansvaret behöver rektor både organisera utvecklingen och själv vara ute i klassrummen. ^{8, 9, 10, 11)}

Professionsutveckling och läraryrkets status - på sikt

Regeringen och de svenska lärar- och skolledarförbunden har tillsammans med akademien bland annat genom Skolkommissionen satt igång debatten och arbetet kring professionsutvecklingen i skolan. Det arbetas fortfarande på hur det ska skapas en bättre nationell struktur för lärarnas professionsutveckling. Detta är viktigt och nödvändigt men innebär förändringar på systemnivå som tar tid att åstadkomma. ^{12, 13)}

Kollegialt lärande och arbetsglädje - nu

Att bli sedd och att få möjlighet till att utvecklas i sin yrkesroll är en nyckel till ökad arbetsglädje. Att arbeta tillsammans med både ledare och kollegor i ett öppet och prestigelöst arbetsklimat där man kan dela tankar, erfarenheter, känslor och idéer är något de flesta uppskattar.

Helen Timperley har med sin forskning visat på kraften som finns i kollegialt lärande. Nästan varje skola och kommun har därför i sina verksamhetsplaner inskrivet, och verkligen även arbetar med, "kollegialt lärande", som en del av kvalitetsarbetet på skolor runt om i Sverige. ¹⁴⁾

Osystematiskt kollegialt lärande

Forskning har dock även visat att det kollegiala lärandet ofta blir tillfällen då lärare bekräftar sina egna erfarenheter, föreställningar och till och med vanföreställningar, kring undervisning och didaktik. ¹⁵⁾

Systematiskt kollegialt lärande

Lärare och skolledare kan istället sätta på sig "gemensamma systematiska glasögon" **utifrån vad som enligt forskning är dimensioner av god och effektiv undervisning** - gestaltat med iakttagbara läraraktiviteter. När de över tid fokuserar på dessa kan det kollegiala lärandet leda till en turbo-effekt - man ser varandras praktik. Samtal och reflektion lyfter samarbetet för att tillsammans förbättra undervisningens kvalitet och elevernas lärande.

Definition av god undervisning

Vad är egentligen god eller framgångsrik undervisning? Ett sätt att göra det kan vara med en tentativ definition av "effektiv undervisning - undervisning som leder till motivation, lärande och måluppfyllelse." Med andra ord, ett sätt att beskriva skolans uppdrag i Sverige.

Skolchefer och rektorer - ni kan bli game changers!

"Pågår det lärande här just nu?" Inom skolans kvalitetsarbete kan man genomföra både förändringar och förbättringar. Men **att organisera systematiskt fokus på evidensbaserad god undervisning i varje klassrum blir ett paradigmskifte för elevernas lärande.**

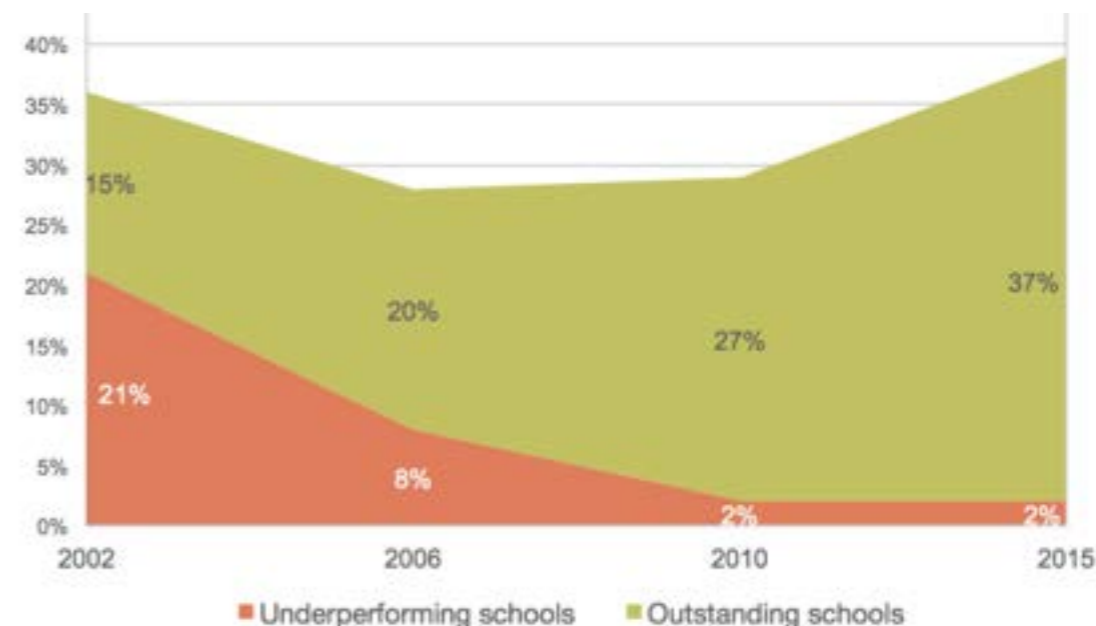
Jämför med 4:e generationens skolutveckling på sidan 8. ²⁾

En konst, ett vackert hantverk och systematik

"Inget som vi gör längre är av en slump. Tidigare undervisade lärare på instinkt, gjorde bedömningsarbetet på instinkt... Vi har nu en mycket exakt planering som lärare undervisar utifrån varje kvartal, sedan bedömer vi varje kvartal. Så ursäkten: 'Jag undervisade i det; och det är inte mitt fel att de inte lärde sig det' Den ursäkten gäller inte längre. Vi ändrar det paradigmet nu. Vi är inte en lärarkultur, vi är en lärandekultur."

Rachel Rodriguez, Director of Instruction,
Gallup-McKinley County School district, New Mexico.

Från de sämst till bäst presterande skolorna i England

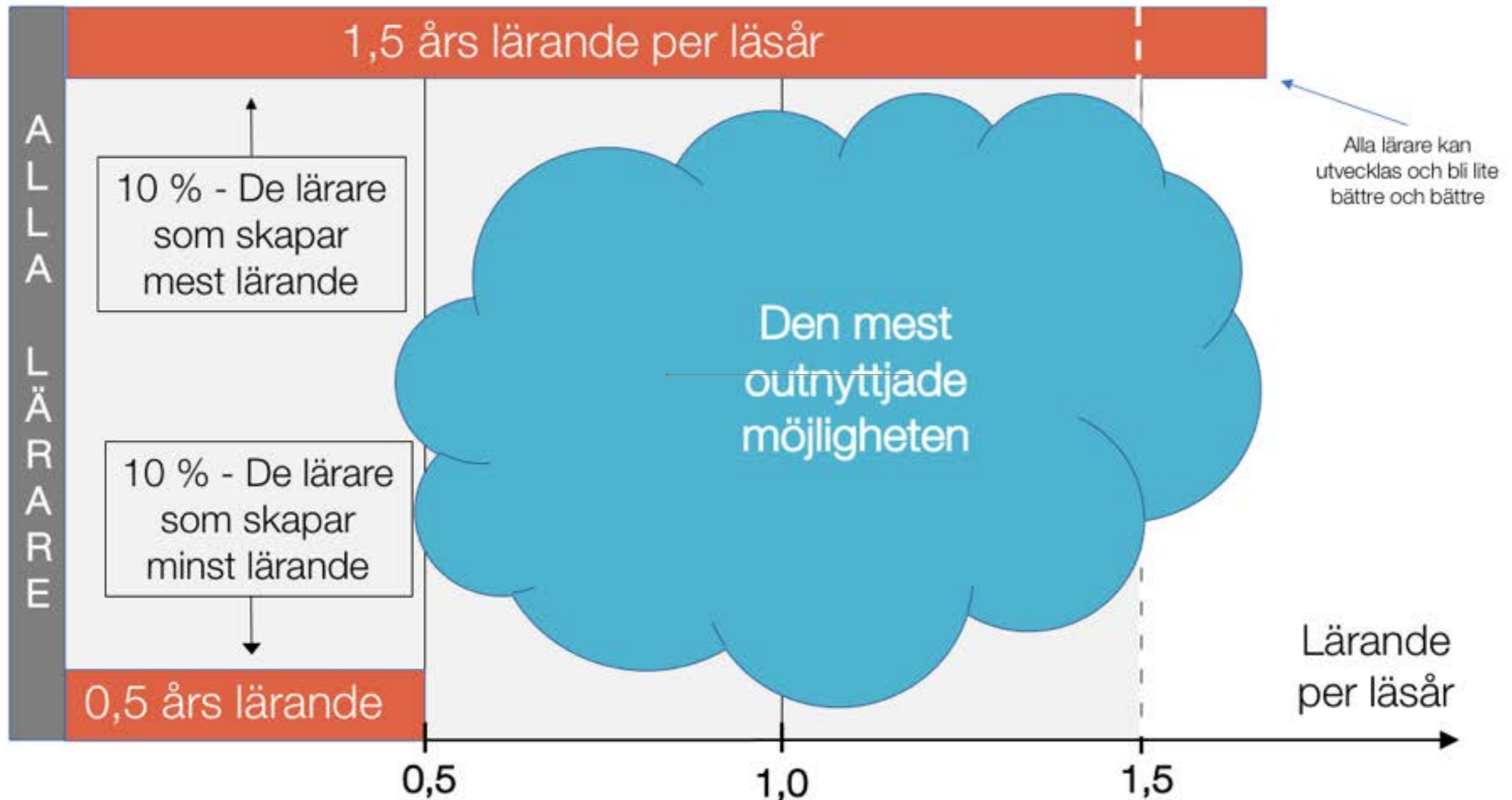
Ett av de mest väldokumenterade och största exempel på att "vända" skolors elevresultat är Londons skolor på 2000-talet. De började med att utifrån evidens definiera, komma överens om och internutbilda alla rektorer om vad god undervisning, tillfredsställande undervisning och undermålig undervisning är. Sedan gick man ut i varje klassrum för att göra en analys och fortsatte med kollegialt lärande.

Den mest outyttjade möjligheten för svensk skola

"När var tredje lärare rapporterar att de inte får feedback på sitt arbete av skolledare eller kollegor (TALIS-genomsnittet är 12 procent) är det en tydlig indikation på att kollegialt förbättringsarbete och distribuerat ledarskap är satt på undantag."

(Håkansson & Sundberg, 2016, s. 69)

Lärarens påverkan på elevernas lärande per läsår

Källa till illustrationen: Hanushek 2011:467, Stanford University

Observationsunderlagets struktur och innehåll

Del 1

Del 2

UNGEFÄR SOM EN LÄRANDEMATRIS.

OBSERVATIONSUNDERLAGET ÄR, SÅ VITT VI KÄNNER TILL, DET FÖRSTA UNDERLAGET I SVERIGE SOM BESKRIVER IAKTTAGBARA LÄRARAKTIVITETER (OLIKA KVALITETER I UNDERVISNINGEN) PÅ OLIKA NIVÅER I EN MATRIS SOM VISAR PROGRESSIONEN.

OBS. DENNA FOLDER VISAR INTE DET KOMPLETTA UNDERLAGET.

Observationsunderlaget består av två delar

- Del 1 - "Lärprocesser"
- Del 2 - "Genomförandet"

Varje del har 5 dimensioner

Exempelvis: "Användning av respons"

För varje dimension finns också en beskrivning av vad det är eleverna enligt forskning förväntar sig av lärarna

Exempelvis: För "Användning av respons" -

"Lärare som kommunicerar att lärande är möjligt för alla."

För varje dimension är kvaliteterna beskrivna i en matris som visar progressionen med fyra nivåer.

Exempelvis: För "Användning av respons" -

- "Både läraren och eleverna använder respons för att utveckla elevernas lärande"
- "Läraren använder respons på ett sätt som utvecklar elevernas lärande"
- "Läraren ger respons, men inte på ett sätt som utvecklar elevernas lärande"
- "Eleverna får ingen respons av läraren under arbetets gång"

För varje nivå finns det flera iakttagbara läraraktivieter.

Exempel: Se på de kommande sidorna.

Till både delarna finns frågor

Det finns fyra frågor/rubriker för att stimulera till ett reflekterande didaktiskt samtal efter lektionen.

Del 1. Undervisningsskicklighet i praktiken - Lärprocesser

1. Mål som utgångspunkt för lärandet

Eleverna förväntar sig: Lärare som visar kunskapens användarvärde framför formella krav och som kommunicerar att lärande är möjligt för alla.

Dimension av skicklig undervisning.

Vad elever förväntar sig av sina lärare.

Del 1. Undervisningsskicklighet i praktiken - Lärprocesser

1. Mål som utgångspunkt för lärandet	Lärare och elever har samma uppfattning av lektionens mål	Lärarna anger lärandemål, men de är inte fullt förstådda av eleverna	Mål finns men de är inte tydligt formulerade i tal eller skrift	Inga mål används som utgångspunkt för elevernas lärande
---	---	--	---	---

Eleverna förväntar sig: Lärare som visar kunskapens användarvärde framför formella krav och som kommunicerar att lärande är möjligt för alla.

Progression - undervisningsskicklighet beskriven på fyra olika nivåer.

1. Mål som utgångspunkt för lärandet

Nivåer	Iakttagbara kriterier kan exempelvis vara
<i>Lärare och elever har samma uppfattning av lektionens mål, som är kopplade till kunskapskraven</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Lärandemål (vad som ska läras under lektionen) är presenterade och läraren har kontrollerat att eleverna förstått målen korrekt. • Läraren har visat hur målen är kopplade till kunskapskraven. • Eleverna har fått möjlighet att reflektera kring lärandemålen.
<i>Lärarna anger lärandemål, men de är inte fullt förstådda av eleverna</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Läraren har presenterat lärandemål men har inte kontrollerat hur eleverna förstått dem • Lärandemålen är otydligt formulerade. • Eleverna visar under lektionen att de inte helt förstått vad de förväntas lära sig.
<i>Mål finns men de är inte tydligt formulerade i tal eller skrift</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Läraren kan efter lektionen beskriva de lärandemål som lektionen utformats runt. • Lektionens olika moment hänger samman men det är inte tydligt vilket lärande det ska leda till • Läraren har inte i skrift eller tal formulerat några lärandemål för eleverna.
<i>Inga mål används som utgångspunkt för elevernas lärande</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Läraren kan efter lektionen inte ange vad eleverna specifikt skulle lära under lektionen.

För formativa och reflekterande didaktiska samtal.
Samma frågor/rubriker till både del 1 och del 2.

Reflektioner - frågor - feedback

Dina egna reflektioner om lektionen - utifrån din planering?

Vilket lärande ledde lektionen till för eleverna - utifrån din planering?

Styrkor och utvecklingsområden

Så har observationsunderlaget utvecklats och prövats

VILAR PÅ VETENSKAPLIG GRUND OCH BEPRÖVAD
ERFARENHET. OBSERVATIONSUNDERLAGET
BASERAS PÅ NÄRMARE 1800 LEKTIONSBSÖK
MED PÅFÖLJANDE DIDAKTISKA SAMTAL MED VARJE
LÄRARE.

2011 - 2017 genomförde Skolkompaniet mer än 800 lektionsbesök i drygt 10 kommuner med efterföljande didaktiska samtal. Under denna tid utvecklades ett embryo till detta observationsunderlag och en unik form för återkoppling och handledning med fokus på konkreta tips och råd. Handledningen med fokus på konkreta aktiviteter har blivit mycket uppskattad av pedagogerna.

Fibbla Kompetens och Bernt Friberg har, i sin tidigare roll som rektor, under åren 1999 - 2016 haft ett stort fokus på klassrumsobservationer och genomfört drygt 800 lektionsbesök med återkoppling till lärare.

2017 skapades det första observationsunderlaget av Skolkompaniet baserat på erfarenheterna från de tidigare genomförda lektionsbesöken. Syftet var att ge en aktuell sammanställd nulägesbild av undervisningen på en skola. Därefter har olika versioner av underlaget använts och prövats i samband med närmare 1000 lektionsbesök på mer än 20 skolor i åtta olika kommuner. **Samtliga besök är genomförda av Urban Hansson, Skolkompaniet och Bernt Friberg, Fibbla Kompetens**, under de uppdrag Skolkompaniet har haft på dessa skolor.

Uppdragen har genomförts enligt följande:

- en inledande inspirationsföreläsning med fokus på didaktiska utmaningar och där lektionsbesökens form och fokus har presenterats för all personal.
- lektionsbesök hos varje lärare på skolan.

- varje lektionsbesök har följts av ett individuellt didaktiskt samtal med respektive lärare enligt Skolkompaniets modell. Samtalets innehåll hålls i förtroende med läraren.
- Efter sammanställning av observationsunderlagen har en återkoppling till rektor följts av en workshop med all personal på skolan. Under workshopen presenteras utfallet i de tio dimensionerna. Styrkor och utvecklingsområden kopplat till iakttagbara läraraktiviteter har identifieras. Tillfälle har givits för att på ett strukturerat sätt diskutera hur skolan utifrån det redovisade nuläget kan fortsätta sitt arbete med att utveckla undervisningen.

I de flesta fall har ytterligare en omgång med lektionsbesök genomförts på motsvarande sätt 2-3 månader efter de första lektionsbesöken. Genom att två besök har genomförts har man kunnat följa utvecklingen inom de tio dimensionerna för den enskilde läraren och för skolan som helhet. Ytterligare besök enligt samma metod har sedan kunnat genomföras av skolledning eller nyckelpersoner inom ramen för skolans ordinarie utvecklingsarbete.

Genom åren har Urban Hansson och Bent Friberg efter varje uppdrag haft många långa samtal. Steg för steg har de utvecklat och skrivit fram nya versioner av underlaget. De har lagt till och formulerat om bland annat de iakttagbara läraraktiviteterna efter lärarsamtal, observationer, nyvunna och djupare erfarenheter samt inläsning av tidigare och ny forskning.

BRAVOLesson och Mats Rosenkvist har sedan 2020 varit bollplank till Urban och Bernt under arbetet med att:

- skriva fram observationsunderlagets kopplingar till skolans uppdrag och till forskning.
- tydligt gestalta det i matrisform.

Egna intervjuer med elever

Under 2021 har Skolkompaniet/Fibbla Kompetens även genomfört intervjuer med elever på högstadiet och på gymnasiet. Dessa gav, jämfört med forskning, motsvarande resultat och bild av vad elever upplever som stöd för sitt lärande samt vad de beskriver att deras "bästa" lärare gör i klassrummet.

Så är varje del i underlaget kopplat till skolans uppdrag

”Fokus på det som lärare älskar - att undervisa!”

VAD ÄR EGENTLIGEN SKICKLIG UNDERVISNING -
UNDERVISNINGSSKICKLIGHET?

TILL ATT BÖRJA MED MÄSTE UNDERVISNINGEN
UTGÅ IFRÅN DET SOM DEN SKA LEDA TILL - ATT
GENOMFÖRA SKOLANS UPPDRAG I SVERIGE.

Till varje dimension i observationsunderlaget finns en konkret summering med hänvisningar.

Exempel. Användning av respons för lärande

Detta säger styrdokumentet

Läraren ska:

- Stärka elevens vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan
- Stimulera, handleda och ge extra anpassningar ...
- Organisera och utföra arbetet så att eleven:
 - Utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga
 - Upplever att kunskap är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt. (Lgr 11, reviderad 2018, s 12 – 13).

Det är även skolans ansvar att varje elev kan:

- reflektera över sina erfarenheter och sitt eget sätt att lära. (Gy 11, s. 5)

Läraren ska:

- fortlöpande ge varje elev information om framgångar och utvecklingsbehov i studierna, (Gy 11, s. 10)

För Vux gäller samma beroende på vilken skolform eleverna kompletterar.

Så är varje del i underlaget kopplat till forskning

”Eleverna är här och nu.

De är värda fantastisk undervisning!”

**VAD ÄR EGENTLIGEN SKICKLIG UNDERVISNING -
UNDERVISNINGSSKICKLIGHET?**

**ETT SÄTT ATT DEFINIERA DET KAN VARA ATT
ANVÄNDA EN TENTATIVA DEFINITION: ”EFFEKTIV
UNDERVISNING - UNDERVISNING SOM LEDER TILL
MOTIVATION, LÄRANDE OCH MÅLUPPFYLLELSE.”**

**MED ANDRA ORD, ETT SÄTT ATT BESKRIVA
SKOLANS UPPDRAG.**

Till varje dimension i observationsunderlaget finns en konkret summering med hänvisningar till dokumenterad forskning. Summeringen pekar på vikten av dimensionen som en del av skicklig undervisning.

Exempel. Användning av respons

Forskningsstöd

Att lärare noggrant följer sina elevers utveckling, formulerar individuella mål tillsammans med dem, ger återkoppling och hjälper eleverna att formulera egna mål för lärande.

(Rubie – Davies m.fl., 2015 från Håkansson & Sundberg, 2016, s. 232)

För många år sedan framhöll Davis Ausubel (1968) att den viktigaste faktorn för att påverka lärandet är vad eleverna redan vet, och att lärarens arbete är att ta reda på detta och undervisa därefter. När läraren väl vet var eleverna befinner sig i sitt lärande kan han ge feedback till eleverna om vad de ska göra härnäst.

(William, 2011, s. 119)

Hemligheten med effektiv feedback är att det inte räcker med att säga vad som är fel. Effektiv feedback måste ge recept för framtida åtgärder.

(William, 2011, s. 134)

Att ta elevernas misstag och brister på allvar innebär att läraren ser bristerna och ger kommentarer om hur eleven ska komma vidare, gärna med konkreta exempel. Feedbacken är framåt-syftande, konkret och uppgiftsfokuserad

(inte fokuserar på elevens person/personlighet) och att den har rätt tajming.

(Klapp, 2015, s. 167)

Thompson och Wiliam (2007) iakttar i huvudsak fem strategier för en bedömning för lärande.

Strategi 3: att ge feedback som utvecklar lärandet

(Lundahl, 2011. s. 84)

Kriterierna särskiljer lärarna utifrån tajmingen hos och kvaliteten på deras återkoppling till eleverna, men tillhandahåller få detaljer om hur väl genomförd återkoppling ser ut i praktiken. Man får inte heller mycket vägledning i hur man kan förbättras utöver den generella patentlösningen ”ge mer kvalitativ återkoppling i tid”.

(Bryk med flera, 2018, s. 120)

När det gäller generella principer för vad som kännetecknar en god undervisning, betonas:

Praktiska övningar och tillämpningsövningar behövs, där elever får tillräckliga möjligheter att öva och att tillämpa det de lär sig, och i att ta emot förbättringsorienterad återkoppling.

(Håkansson & Sundberg, 2012, s. 84)

Det största problemet med beröm är att det kan störa det man vill säga om arbetet. Det är mer sannolikt att eleverna, som de flesta av oss, minns berömmet och tonar ner eller ignorerar informationen om uppgiften. Beröm kan överskugga användbar återkoppling

(Hattie & Zierer, 2019, s. 112)

Återkoppling på uppgiftsnivå innebär att ge eleverna information om produkten av deras lärande. Återkoppling på processnivå innebär att informera eleverna om den process de använt för att genomföra inlärningsuppgiften. I det här fallet får eleverna reda på om hur de arbetat.

Återkoppling på självregleringsnivå innefattar att ge eleverna information om de mekanismer de använder för att reglera sitt lärande. Lärare kan till exempel säga till eleverna att de ska anstränga sig mer med olika delar av ett arbete.

(Hattie & Zierer, 2019, s.113)

Vad har eleverna för nytta av att en gång till få höra att de gjort samma misstag om de inte också får konkret information om varför de fortsätter att göra detta misstag och hur de kan undvika att göra det i framtiden?

(Hattie & Zierer, 2019, s.115)

Framgångsrik återkoppling kan således fokusera på ett dåtids – nutids eller framtidsperspektiv. Alla tre hänger ihop och utgör tillsammans en integrerad helhet. Återkoppling om nutid bygger på återkoppling om dåtid och är i sin tur en förelöpare om återkoppling om framtid

(Hattie & Zierer, 2019, s.118)

+ ytterligare 10 exempel

Så fungerar underlaget i verktyget BRAVOLesson

”Att använda data för att följa skolans framsteg mot de mål som stakats ut är emellertid en avgörande framgångsfaktor för förbättringsresan.”

(Håkansson & Sundberg, 2016, s. 275)

BRAVOLESSON - BÄTTRE OCH BÄTTRE

UNDERVISNING I VARJE KLASSRUM

**BRAVOLESSON ÄR APP-WEBB-VIDEO FÖR
SYSTEMATIK, LEKTIONS-OBSERVATIONER OCH**

KOLLEGIALT LÄRANDE. REFLEKTION OCH

ÅTERKOPPLING - TILL OCH MELLAN LÄRARE PÅ

VETENSKAPLIG GRUND.

Verktyget BRAVOLesson (BL) är skapat för att skolledare ska kunna organisera och systematisera:

- det kollegiala lärandet för att utveckla undervisningens kvalitet.
 - sitt juridiska ansvar för att säkerställa undervisningens kvalitet.
- Man kan lägga in vilka observationsunderlag som helst i BL.

Fördelar

Att använda underlaget *Undervisningsskicklighet i praktiken* i BRAVOLesson har flera olika fördelar. Här är några av dem.

- 1. Gör underlagen lätta att hantera - systematiskt.** Speciellt för underlag som *Undervisningsskicklighet i praktiken*. Se sidan 28.
- 2. Jämför data med elevresultaten.** Lämna stadiet ”det känns som att det blivit bättre” bakom er. Se styrkor och utvecklingsområden på området undervisningsskicklighet på lärar-, skol- och kommunnivå över tid. Se sidan 30.
- 3. Verktyg för att nå samsyn.** Är vi överens om vad som är kvalitet i undervisningen? Spindeldiagram efter att två besökt samma lektion. Se sidan 31.
- 4. Video. Titta på och prata om undervisning - samtidigt!** Läraråterkoppling och reflektion kring undervisning på video är det som har allra starkast påverkan på elevernas lärande. Se sidan 32.
- 5. Allt på ett och samma ställe - systematiskt.** Alla underlag för kärnan i skolans kvalitetsarbete - undervisningen. För lärarnas reflektioner, för rektors alla underlag för didaktiska samtal, medarbetarsamtal och lönesamtal samt för skolchefens kvalitetsdialoger.

Del 1. Undervisningsskicklighet i praktiken - Lärprocesser

1. Mål som utgångspunkt för lärandet

Lärare och elever har samma uppfattning av lektionens mål

Lärarna anger lärandemål, men de är inte fullt förstådda av eleverna

Mål finns men de är inte tydligt formulerade i tal eller skrift

Inga mål används som utgångspunkt för elevernas lärande

Eleverna förväntar sig: Lärare som visar kunskapens användarvärde framför formella krav och som kommunicerar att lärande är möjligt för alla.

När man klickar på respektive ruta så öppnas ett nytt fönster med exempel på iakttagbara läraraktieter.

- **Lärandemål (vad som ska läras under lektionen) är presenterade och läraren har kontrollerat att eleverna förstått målen korrekt.**
- **Läraren har visat hur målen är kopplade till kunskapskraven.**
- **Eleverna har fått möjlighet att reflektera kring lärandemålen.**

Att ha underlaget på papper med alla iakttagbara läraraktieter innebär ett blad i affischformat.

Del 1. Undervisningsskicklighet i praktiken - Lärprocesser

1. Mål som utgångspunkt för lärandet	Lärare och elever har samma uppfattning av lektionens mål	Lärarna anger lärandemål, men de är inte fullt förstådda av eleverna	Mål finns men de är inte tydligt formulerade i tal eller skrift	Inga mål används som utgångspunkt för elevernas lärande
---	---	--	---	---

Eleverna förväntar sig: Lärare som visar kunskapens användarvärde framför formella krav och som kommunicerar att lärande är möjligt för alla.

När man klickar på respektive ruta så öppnas ett nytt fönster med exempel på iakttagbara läraraktivieter.

- Läraren har presenterat lärandemål men har inte kontrollerat hur eleverna förstått dem.
- Lärandemålen är otydligt formulerade.
- Eleverna visar under lektionen att de inte helt förstått vad de förväntas lära sig.

Att ha underlaget på papper med alla iakttagbara läraraktivieter innebär ett blad i affischformat.

VT2020

Så har lärarnas *Synliggörande av lärandet* utvecklats från VT20 till VT21 för alla lärarna på Skolansskolan

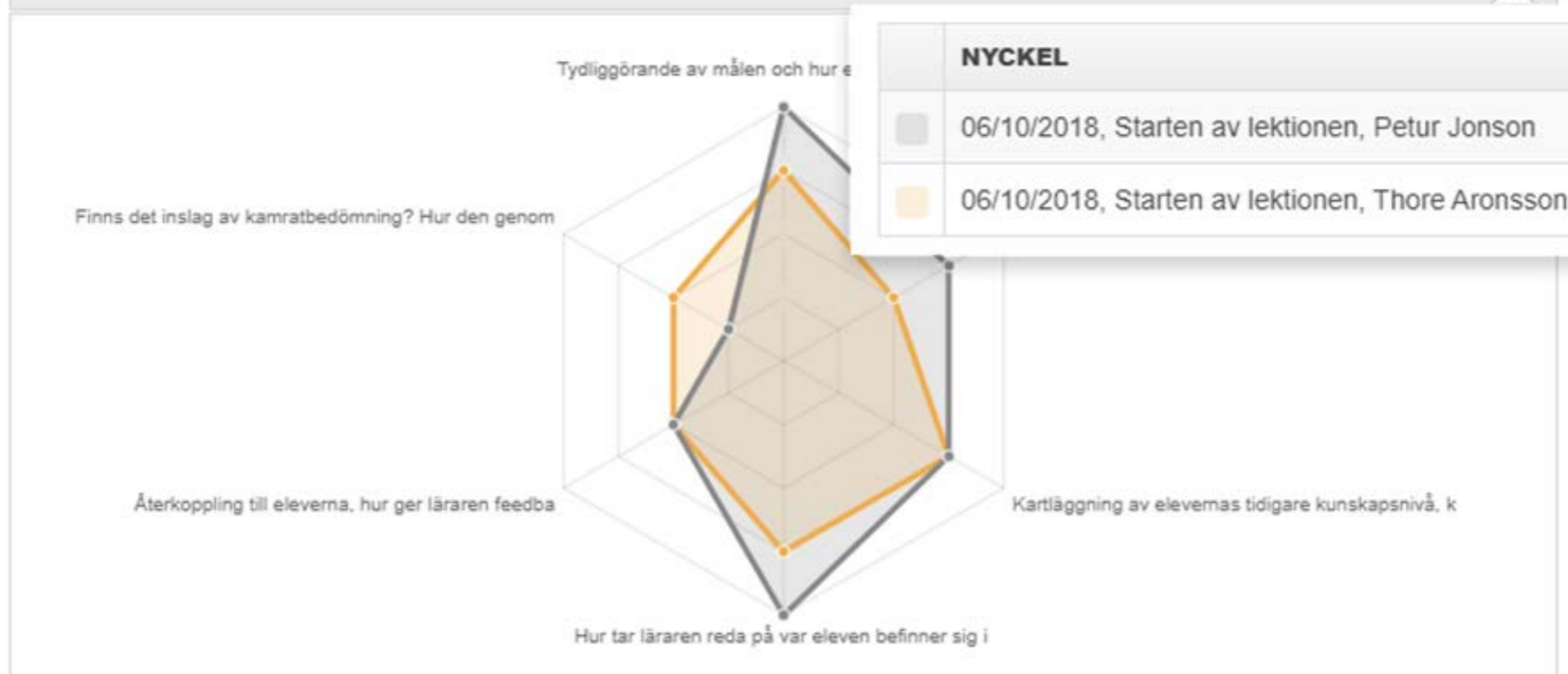
VT2021

Kärnan i kvalitetsarbetet – jämför undervisning och elevresultat över tid
 Jämför hur kvaliteten i undervisningen för varje dimension utvecklas över tid... med hur lärandet och elevresultaten utvecklas.
Systematiskt på skol- och kommunnivå.

Visa nyckel

Observationer

Two people visit one and the same lesson – each with an observation basis – get a spider diagram for discussion, calibration and shared vision around the qualities in the teaching.

Del 1 – Lärprocesser

Nästa steg? -

Video

0:07 / 0:43

Kommentarer

Bra BRAVO! Kan utvecklas Tips/idé

- 00:00:01 Tydlig genomgång av målet med lektionen.
- 00:00:04 Vad hade hänt om jag istället hade frågat eleven här?

Observationsschema

Medarbetare
Kallert, Marie

Del 1 – Lärprocesser

Observatör
Rosenqvist, Mats

Observationer

Del 1. Undervisningskicklighet i praktiken - Lärprocesser

1. Mål som utgångspunkt för lärandet	Lärare och elever har samma uppfattning av lektionens mål	Lärarna anger lärandemål, men de är inte fullt förstådda av eleverna	Mål finns men de är inte tydligt formulerade i tal eller skrift	Inga mål används som utgångspunkt för elevernas lärande
---	---	--	---	---

Eleverna förväntar sig: Lärare som visar kunskapens användarvärde framför formella krav och som kommunicerar att lärande är möjligt för alla.

2. Lärandemiljö	I klassrummet råder fokus på lärandet	I klassrummet råder fokus på arbets utförande (görandet)	I klassrummet varierar elevernas fokus och eleverna visar litet intresse för lektionen	I klassrummet visar eleverna tecken på otrygghet och är ofokuserade
------------------------	---------------------------------------	--	--	---

Eleverna förväntar sig: Lärare som visar passion för undervisning och lärande samt skapar trygga förlåtande lärmiljöer.

3. Elevernas	Eleverna visar	Eleverna är	Eleverna visar	Eleverna är
---------------------	----------------	-------------	----------------	-------------

Video för självvärderingar eller för att bjuda in kollega eller skolledare för återkoppling på distans. Koppla videon till ett observationsunderlag, stoppa filmen och skriv in tidsatta kommentarer. Spola fram och tillbaka. Se, prata om och reflektera kring iakttagbara läraraktiviteter - samtidigt!

Så kan ni få tillgång till och utbildning kring underlaget

”Det mest kraftfulla läromedlet för alla elever.”

OBSERVATIONSUNDERLAGET

UNDERVISNINGSSKICKLIGHET I PRAKTIKEN

© SKOLKOMPANIET

MAN BETALAR EN ENGÅNGSKOSTNAD FÖR RÄTTIGHET ATT ANVÄNDA OBSERVATIONSUNDERLAGET PÅ DEN EGNA SKOLAN (SKOLLICENS) ELLER PÅ SKOLORNA I EN KOMMUN ELLER FRISKOLE-ORGANISATION (KOMMUNLICENS).

UNDERLAGET SÄLJS VIA BRAVOLESSON

TEL. 010-516 40 90 INFO@BRAVOLESSON.SE

LÄS MER OCH BESTÄLL WWW.BRAVOLESSON.SE

Analog version omfattar

- En trycksak (80 sidor) som innehåller de 10 dimensionerna av god undervisning och en summering för varje dimension med:
 - Exempel på iakttagbara läraraktiviteter som visar hur lärare genomför undervisningen med olika kvaliteter.
 - Kopplingen till skolans uppdrag i styrdokumentet för grundskolan och gymnasiet.
 - Kopplingen till forskning kring god undervisning.

Rättigheterna till den analoga versionen gör det möjligt att kopiera trycksaken och använda den på skolan/i kommunen.

Digital version i BRAVOLesson omfattar

- Två **klickbara** matriser med de 10 dimensionerna av god undervisning. För varje dimension finns **alla exemplen på iakttagbara läraraktiviteter** tillgängliga via ett klick.
- En trycksak (80 sidor) som innehåller de 10 dimensionerna av god undervisning och en summering för varje dimension med:
 - Exempel på iakttagbara läraraktiviteter som visar hur lärare genomför undervisningen med olika kvaliteter.
 - Kopplingen till skolans uppdrag i styrdokumentet för grundskolan och gymnasiet.
 - Kopplingen till forskning kring god undervisning.

Rättigheterna till den digitala versionen gör det möjligt att kopiera materialet och använda det på skolan/i kommunen. Rättigheterna till den digitala versionen gör det även möjligt att exempelvis **systematiskt** följa och se hur undervisningsskickligheten utvecklas över tid på individ-, skol- och kommunnivå.

Alternativ 1

30-minuters inspiration om underlagets ”Varför?”

30-minuters webbintroduktion till observationsunderlaget *Undervisningsskicklighet i praktiken*. Introduktion till och inspiration för fokus på iakttagbara läraraktiviteter.

Syfte

Att alla i gruppen (exempelvis en rektorsgrupp eller hela kollegiet på en skola) ska få samma bakgrund om varför och hur observations-underlaget tagits fram samt hur det kan användas.

Intresserad?

Kontakta BRAVOLesson

Epost: info@bravolesson.se

Telefon: 010-516 40 90

Alternativ 2

Lektionsbesök och analys av lärarnas undervisningsskicklighet på din skola

Alla pedagoger besöks två gånger med några månaders mellanrum. Det skapar en möjlighet för skolan att efter besök 1 påbörja ett utvecklingsarbete. Efter klassrumsbesök 2 får skolan en avstämning av hur utvecklingsarbetet påverkat arbetet i klassrummen och tips på hur arbetat kan drivas vidare. Genom att konsulten studerar hur arbetet utförs i klassrummen får skolan en bild av vad som fungerar riktigt bra men också vad som skolan gemensamt behöver utveckla. Skolan har genom verktyget BRAVOLesson ett stöd för processen som gör det möjligt att se vilka personalens styrkor och utvecklingsområden är samt hur de utvecklas.

Syfte

Skolan ska få en nulägesbeskrivning som grund för ett fortsatt utvecklingsarbete. All pedagogisk personal får genom personlig återkoppling verktyg att utveckla sin undervisning och sitt ledarskap i klassrummet. Fokus ligger på ledarskap i klassrummet och framgångsfaktorer i undervisningen. Allt i syfte att långsiktigt höja elevernas måluppfyllelse.

Intresserad?

Kontakta BRAVOLesson

Epost: info@bravolesson.se

Telefon: 010-516 40 90

Alternativ 3

Utbildning och handledning av rektor och nyckelpersoner på din skola för att skapa förutsättningar att genomföra strukturerade klassrumsbesök på vetenskaplig grund vilket kan leda till meritering av skolan

Skolledare och utvald nyckelpersonal ges genom utbildning och handledning kunskap och förutsättningar att genomföra strukturerade klassrumsbesök. Med stöd av BRAVOLessons verktyg har de stöd för processen och kan återkoppla en nulägesbild till skolans pedagogiska personal. Utifrån den aktuella nulägesbilden ges skolan förutsättning att prioritera utvecklingsinsatser så att skolan ska kunna utvecklas enligt skolans egen utvecklingsplan för bättre och bättre undervisning.

Syfte

Utbildningen syftar till att ge nyckelpersonal på skolan kompetens och förutsättningar att genom klassrumsbesök, analys och kollegialt lärande bidra till att utveckla, undervisningens kvalitet, iakttagbara läraraktiviteter och lärprocesser för att öka elevernas måluppfyllelse. Rektor och nyckelpersoner på skolan skall under processen starta en utveckling för att bygga en på skolan beprövad erfarenhet.

Intresserad?

Kontakta BRAVOLesson

Epost: info@bravolesson.se

Telefon: 010-516 40 90

Alternativ 4

Lektionsbesök och analys av lärarnas undervisningsskicklighet på din skola

+

Utbildning och handledning av rektor och nyckelpersoner på din skola för att skapa förutsättningar att genomföra strukturerade klassrumsbesök på vetenskaplig grund vilket kan leda till meritering av skolan

Detta är alternativ 2 + 3 i kombination.

Skolledare och utvald nyckelpersonal ges genom utbildning och handledning kunskap och förutsättningar att genomföra strukturerade klassrumsbesök och med stöd av BRAVOLessons verktyg har de stöd för processen och kan återkoppla en nulägesbild till skolans pedagogiska personal.

Genom att konsulten studerar hur arbetet utförs i klassrummen får skolan en bild av vad som fungerar riktigt bra men också vad som skolan gemensamt behöver prioritera för att ge alla elever möjlighet till en ökad måluppfyllelse. Deltagarna i utbildningen slussas efterhand in i arbetet så att de efter workshop 2 helt kan ta över utvecklingsarbetet.

Skolan får stabil grund att fortsätta sitt utvecklingsarbete avseende ledarskap i klassrummet och framgångsfaktorer i undervisningen med syfte att långsiktigt höja elevernas måluppfyllelse. Utifrån nulägesbilden ges rektor förutsättningar att prioritera utvecklingsinsatser så att skolan kan utvecklas enligt skolans pedagogiska utvecklingsplan.

Syfte

Skolan har fått en nulägesbeskrivning som grund för ett fortsatt utvecklingsarbete. All pedagogisk personal får genom personlig återkoppling verktyg att utveckla sin undervisning och sitt ledarskap i klassrummet. Fokus ligger på ledarskap i klassrummet och framgångsfaktorer i undervisningen. Allt i syfte att långsiktigt höja elevernas måluppfyllelse.

Utbildningen syftar också till att ge nyckelpersonal på skolan kompetens och förutsättningar att genom klassrumsbesök, analys och kollegialt lärande bidra till att utveckla lärprocesser och öka elevernas måluppfyllelse. Rektor och nyckelpersoner på skolan skall under processen starta en utveckling för att bygga en på skolan beprövad erfarenhet.

Intresserad?

Kontakta BRAVOLesson

Epost: info@bravolesson.se

Telefon: 010-516 40 90

Observationsunderlagets anatomi - grunderna för lärare och skolledare

”Vart ska undervisningen leda? Vilket lärande ska undervisningen åstadkomma?... Ge feedback till kollegor som för undervisningen framåt.”

(Hirsh, 2017, s. 53)

SYSTEMATIK, REFLEKTION OCH UTVECKLING

Så här behöver observationsunderlag se ut för att du/ni ska kunna:

1. nå samsyn kring vad som är kvaliteter i undervisningen.
2. genomföra formativa didaktiska samtal mellan och tillsammans med lärare.
3. nå systematik och se utveckling över tid.

Oavsett om det gäller rektors juridiska ansvar för det systematiska kvalitetsarbetet och undervisningens kvalitet i varje klassrum, eller om det gäller systematiskt kollegialt lärande, så behövs underlag som har innehåll och struktur som verkligen gör det möjligt. Det innebär följande:

- det behövs referenspunkter och en struktur så att man kan se olika nivåer av kvalitet som också gör det möjligt att se och prata om utveckling över tid (jämför formativ bedömning).
- referenspunkterna behöver vara beskrivna på ett sätt som gör dem iakttagbara - så att vi gemensamt kan urskilja de olika kvaliteterna/nivåerna, förstå dem och samtala/reflektera kring dem på ett så konkret sätt som möjligt. Jämför med att sätta ord på en kvalitet i ett kundskapskrav ”...välutvecklade...” som ”motiverar sin slutsats med flera exempel, samband eller fakta-kunskaper”). (Alm 2018, s. 111)
- Frågor att använda vid det didaktiska samtalet som stimulerar till ett reflekterande samtal med fokus på vad undervisningen ska leda till.

På de följande sidorna visar vi vad detta konkret kan innebära. Vi kallar det ”observationsunderlagets anatomi”. Man skulle också kunna kalla det för ”observationsunderlagets konstruktion och innehåll”.

Exempel: Skolinspektionen del 2. Individanpassning, variation och utmaningar

Viktiga (här 4 st) dimensioner av skicklig undervisning

Progression med bedömningsnivåer ***
(värdering med skala 1-4)

Olika kvaliteter av god undervisning = lakttagbara exempel på läraraktiviteter

Rubriken "Kommentarer" möjliggör INTE formativa och reflekterande didaktiska samtal

Utsäde	Indikator Läraren ...	Värde	Exempel Läraren ...
2 Individanpassning, variation och utmaningar	1 ... att tillämpa varierande nivåer av utmaningar utvecklande		... ställer upp en fråga som väcker intresse ... ger eleverna möjlighet att tänka efter innan de svarar ... hjälper eleverna att utveckla sina utmaningar och argumentation med hjälp av öppnande frågor ... använder sig av öppet undervisningsmaterial för att utmanas ... utmanar eleverna med utmaningar som utmanar elevernas förmåga och kompetensutveckling ... ger eleverna möjlighet att reflektera och problematisera ... ger eleverna exempel som utmanar deras egen bildning ... ger eleverna möjlighet att utmanas på och lära sig av sina egna lösningar
	2 ... att utmanas utmanande utmaningar		... utmanar eleverna utmanande utmaningar ... utmanar eleverna utmanande utmaningar ... utmanar eleverna utmanande utmaningar ... utmanar eleverna utmanande utmaningar ... utmanar eleverna utmanande utmaningar ... utmanar eleverna utmanande utmaningar ... utmanar eleverna utmanande utmaningar ... utmanar eleverna utmanande utmaningar
	3 ... att utmanas utmanande utmaningar		... utmanar eleverna utmanande utmaningar ... utmanar eleverna utmanande utmaningar ... utmanar eleverna utmanande utmaningar ... utmanar eleverna utmanande utmaningar ... utmanar eleverna utmanande utmaningar ... utmanar eleverna utmanande utmaningar ... utmanar eleverna utmanande utmaningar ... utmanar eleverna utmanande utmaningar
	4 ... att utmanas utmanande utmaningar		... utmanar eleverna utmanande utmaningar ... utmanar eleverna utmanande utmaningar ... utmanar eleverna utmanande utmaningar ... utmanar eleverna utmanande utmaningar ... utmanar eleverna utmanande utmaningar ... utmanar eleverna utmanande utmaningar ... utmanar eleverna utmanande utmaningar ... utmanar eleverna utmanande utmaningar
Kommentarer			

OBS. Detta är ingen kritik mot Skolinspektionen. Detta underlag från dem skapades, så vitt vi känner till, för deras egen verksamhet utan efterföljande samtal med läraren.

*** Ger data för skolutveckling
Se styrkor och utvecklingsområden och hur undervisningens kvalitet utvecklas - jämför med elevresultaten systematiskt över tid.

Exempel: Skolinspektionen del 2 (i BRAVOLesson). Individanpassning, variation och utmaningar

Viktiga (här 4 st) dimensioner av skicklig undervisning

Progression med bedömningsnivåer ***

Olika kvaliteter av god undervisning

= lakttagbara exempel på läraraktiviteter

Frågor/rubriker som stimulerar till formativa och reflekterande didaktiska samtal

2. INDIVIDANPASSNING, VARIATION OCH UTMANING					
... ser till att arbetet under lektionen är tankemässigt utvecklande	går inte att värdera eller är inte relevant i sammanhanget	i mycket låg grad eller inte alls	i ganska låg grad	i ganska hög grad	i mycket hög grad
Exempel: ... ställer öppna frågor där svaret inte är givet ... ger eleverna möjlighet att tänka efter innan de yttar sig ... hjälper eleverna att utveckla sina uttåg och argumentation med hjälp av uppljande frågor ... använder sig främst undantagsvis av korta kontrollfrågor eller fråga-svarsmönster (dvs. till målet för att ge eleverna förstärkning och kunskapsutveckling) ... ger eleverna möjligheter att reflektera och problematisera ... ger eleverna uppgifter som stimulerar deras egen aktivitet ... eleverna står genom att visa på och låta dem utveckla olika lärandestrategier					
... anpassar undervisning till eleverna i gruppen	går inte att värdera eller är inte relevant i sammanhanget	i mycket låg grad eller inte alls	i ganska låg grad	i ganska hög grad	i mycket hög grad
Exempel: ... tar sin utgångspunkt i elevernas erfarenheter och tidigare lärande ... låter eleverna arbeta i olika takt med uppgifter ... anpassar innehåll, t.ex. ämnesområde, svårighetsnivå, efter elevernas intressen och förmåttningar ... anpassar arbetsformer efter elevernas behov och intressen ... ger eleverna möjlighet att välja bland uppgifter med olika innehåll inom det aktuella kunskapsområdet ... ser till att eleverna får uppgifter som är utmanande så långt deras förmåttningar ... ger eleverna uppgifter "utan tak", dvs. av sådan art att eleverna på olika sätt kan förjupa sig och sålvt arbeta med dem under hela den avsett tiden					
... ser till att elever med behov av stöd under lektionen får sådant	går inte att värdera eller är inte relevant i sammanhanget	i mycket låg grad eller inte alls	i ganska låg grad	i ganska hög grad	i mycket hög grad
Exempel: ... ser till att eleverna får hjälp med sitt arbete under lektionen ... ger vid behov elever möjlighet att träna och lära mer tid åt olika moment och aktiviteter ... ger eleverna tillgång till de läromedel och hjälpmedel de behöver					
... varierar undervisningen	går inte att värdera eller är inte relevant i sammanhanget	i mycket låg grad eller inte alls	i ganska låg grad	i ganska hög grad	i mycket hög grad
Exempel: ... låter eleverna prova på olika arbetsätt och arbetsformer ... låter eleverna få arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra ... skapar variation och balans mellan lärarledda genomgångar och elevaktivitet ... låter eleverna möta olika typer av medier i undervisningen, t.ex. IT					
Reflektioner - frågor - feedback					
Dina egna reflektioner efter lektionen					
Vilket lärande ledde lektionen till					
Styrkor och utvecklingsområden					

Reflektioner – frågor – feedback

Dina egna reflektioner om lektionen – utifrån din planering?

Vilket lärande ledde lektionen till för eleverna – utifrån din planering?

Styrkor och utvecklingsområden

*** Ger data för skolutveckling

Se styrkor och utvecklingsområden och hur undervisningens kvalitet utvecklas - jämför med elevresultaten systematiskt över tid.

Exempel: Undervisningsskicklighet i praktiken del 1 (i BRAVOLesson). Lärprocesser

Viktiga (här 5 st) dimensioner av skicklig undervisning

Progression – kvaliteter beskrivna på fyra nivåer ***

Olika kvaliteter av god undervisning = lakttagbara exempel på läraraktiviteter

Frågor/rubriker som stimulerar till formativa och reflekterande didaktiska samtal

Del 1. Undervisningsskicklighet i praktiken - Lärprocesser

1. Mål som utgångspunkt för lärandet

Lärare och elever har samma uppfattning av lektionens mål

Lärarna anger lärandemål, men de är inte fullt förstådda av eleverna

Mål finns men de är inte tydligt formulerade i tal eller skrift

Inga mål används som utgångspunkt för elevernas lärande

Eleverna förväntar sig: Lärares kunskapskrav används för att formulera krav och som kommunikation att lärande är möjligt för alla.

1. Mål som utgångspunkt för lärandet

Nivåer	lakttagbara kriterier kan exempelvis vara
Lärare och elever har samma uppfattning av lektionens mål, som är kopplade till kunskapskraven	<ul style="list-style-type: none"> Lärandemål (vad som ska läras under lektionen) är presenterade och läraren har kontrollerat att eleverna förstått målen korrekt. Läraren har visat hur målen är kopplade till kunskapskraven. Eleverna har fått möjlighet att reflektera kring lärandemålen.
Lärarna anger lärandemål, men de är inte fullt förstådda av eleverna	<ul style="list-style-type: none"> Läraren har presenterat lärandemål men har inte kontrollerat hur eleverna förstått dem Lärandemålen är otydligt formulerade. Eleverna visar under lektionen att de inte helt förstått vad de förväntas lära sig.
Mål finns men de är inte tydligt formulerade i tal eller skrift	<ul style="list-style-type: none"> Läraren kan efter lektionen beskriva de lärandemål som lektionen utformats runt. Lektionens olika moment hänger samman men det är inte tydligt vilket lärande det ska leda till Läraren har inte i skrift eller tal formulerat några lärandemål för eleverna.
Inga mål används som utgångspunkt för elevernas lärande	<ul style="list-style-type: none"> Läraren kan efter lektionen inte ange vad eleverna specifikt skulle lära under lektionen.

Dina egna reflektioner om lektionen - vilka är din planering?

Vilket lärande ledde lektionen till för eleverna - vilka är din planering?

Styrkor och utvecklingsområden

*** Ger data för skolutveckling
Se styrkor och utvecklingsområden och hur undervisningens kvalitet utvecklas - jämför med elevresultaten systematiskt över tid.

Slutnoter

EN DEL AV UPPDRAGET

ATT UTVECKLINGEN AV UNDERVISNINGEN VILAR PÅ
EVIDENS OCH FORSKNING KRING DIMENSIONER AV
GOD UNDERVISNING.

Detta dokument är skapat och skrivet av Mats Rosenkvist, BRAVOLesson/Successful Schools Sverige tillsammans med Urban Hansson, Skolkompaniet och Bernt Friberg, Fibbla Kompetens.

Källor

- 1) Hirsh, Å. (2020). **Relationellt ledarskap i klassrummet - så skapas magi**. Stockholm, Natur & Kultur.
- 2) Håkansson, J. & Sundberg, D. (2016). **Utmärkt skolutveckling – forskning om skolutveckling och måluppfyllelse**. Stockholm: Natur & Kultur.
- 3) **How to make a good teacher**. The Economist (June 11th - 17th): 13, 21-24. 2016.
- 4) Jarl, M. & Blossing, U. & Andersson, K. (2017). **Att organisera för skolframgång – Strategier för en likvärdig skola**. Stockholm: Natur & Kultur.
- 5) Skolinspektionen (2010). **Arbetar skolor systematiskt för att förbittra elevernas kunskapsutveckling**, Dnr. 40-2009:1773.
- 6) Rosenkvist, M. (2021) **Skolans kvalitetsarbete leder systematiskt till att eleverna går miste om bättre undervisning**. Kristianstad: Successful Schools
- 7) Skolinspektionen (2021). **Skolor med långvarigt låga kunskapsresultat**, Dnr. 40- 2020:2189.
- 8) Höög och Johansson. 2014. **Framgångsrika skolor - mer om struktur, kultur, ledarskap**. Lund: Studentlitteratur AB.

- 9) Jarl, Blossing och Andersson. 2017. **Att organisera för skolframgång**. Stockholm: Natur & Kultur.
- 10) Leithwood, K.A. & Riehl, C. (2003). **What we know about successful school leadership**. PA laboratory for Student Success, Temple University.
- 11) SFS 2010:800. **Skollag**. Stockholm: Utbildningsdepartementet.
- 12) SOU 2017:35. **Samling för skolan – Nationell strategi för kunskap och likvärdighet**.
- 13) SOU 2018:17. **Med undervisningsskicklighet i centrum – ett ramverk för lärares och rektorers professionella utveckling**. Stockholm: Utbildningsdepartementet.
- 14) Timperley, Helen. 2011. **Realizing the power of professional learning**. Open University Press, McGraw-Hill Education.
- 15) Svedberg, L. (2019). **Pedagogiskt ledarskap och pedagogisk ledning**. Lund: Studentlitteratur.
- 16) Hanushek, Eric. The economic value of higher teacher quality. **Economics of Education Review** 30 (2011): 467

Bättre och bättre undervisning
i varje klassrum

www.bravolesson.se